

Tradícia, súčasnosť a perspektívy

Oto Kostelný

Pôvodný Ruský klub - 1923 a Kultúrno-osvetový spolok Alexandra Duchnoviča s podporou Svetového kongresu Rusínov usporiadal v Prešove 3. júna 2004 seminár s medzinárodnou účasťou k 80. výročiu založenia Ruského kultúrno-osvetového spolku A. Duchnoviča v Prešove. Zúčastnilo sa na ňom viac než 30 pedagogických a kultúrno-osvetových pracovníkov hlásiacich sa k rusínskej národnosti, ale aj odborníkov z Prešova a regiónu severovýchodného Slovenska.

Hlavný referát k rozhodujúcim otázkam histórie, súčasnosti, ale aj perspektív Spolku A. Duchnoviča predniesol Mgr. G. Beskyd, priamy potomok rodiny Beskydovcov, ktorá patrila k zakladateľom, sponzorom a aktívnym funkcionárom spolu od roku 1924 až po súčasné obdobie.

Vývoj spolku od jeho vzniku roku 1924 do rozpadu Československa v roku 1939 charakterizoval PhDr. S. Konečný, CSc. zo Spoločenskovedného ústavu SAV v Košiciach. Zdôraznil veľký význam kultúrno-osvetovej práce Spolku v dejinách Rusínov na Slovensku, poukázal na príčiny tohto javu a popísal etapy jeho vývinu v uvedenom období. Špecifické stránky postavenia a činnosti Spolku v rokoch 1939 - 1945 prezentoval PhDr. G. Székely, dekan gréckokatolíckej cirkvi v Prešove

K otázkam tradícií Spolku A. Duchnoviča a jeho odkazu v rusínskom národnom hnutí vystúpil dr. Tibor Miklós Popovics, riaditeľ Rusínskeho výskumného ústavu v Budapešti. O vzťahoch a vzájomnej spolupráci sekcií, funkcionárov i členov spolkov A. Duchnoviča v Prešove a v Užhorode hovoril jeho dlhoročný člen, literárny historik Vasil' Sočka - Boržavin u Užhorodu. Súčasným problémom a perspektívam obnoveného Spolku A. Duchnoviča v Užhorode, ale aj možnostiam spolupráce so spolkom v Prešove bol venovaný príspevok Ľudovíta Filipa-Radvaňského, predsedu Spolku A. Duchnoviča v Užhorode.

Referáty, ako aj diskusné vystúpenia ďalších účastníkov seminára ukázali, že Spolok A. Duchnoviča má síce za sebou bohatú a často i pohnutú, históriu, avšak nevyčerpal svoj duchovný potenciál. Niekdajšie, historicky podmienené ideové postuláty Spolku A. Duchnoviča sú už dnes prekonané. Ide hlavne o tézu jednoty ruského národa a požiadavku prijať literárnu ruštinu za spisovný jazyk Rusínov. Svoju opodstatnenosť stratili aj niektoré ďalšie limitujúce postoje bývalých vedení spolku, ktoré vyplývali z istého etnického a náboženského fundamentalizmu. Kultúrno-osvetová a vzdelávacia práca medzi rusínskym obyvateľstvom v celom karpatskom priestore, ktorá bola vždy základnou obsahovou náplňou Spolku, je však naďalej veľmi aktuálna.